N°. 242. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zaturdag 11 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Heden is in onze vesting binnengekomen, om in dezelve in garnizoen te verblijven, de 1ste kompagnie van het bataillon vrijwillige artilleristen, onder de bevelen van den heer kapitein van der Dussen, komende van den Helder, alsmede een detachement artilleristen van hetzelfde bataillon van Naarden komende. Voorts is heden in onze vesting teruggekeerd de laatstelijk van hier naar de cantonnementen van Terheiden en Zevenbergen gedetacheerde manschappen der 10de afdeeling, alhier in garnizoen.

— Gisteren waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 98¾; Nap. 88½; Sp. Perp. 46, 43⅝, 44; 3 pCt. niet genoteerd.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den October.

De berigten langs den gewonen weg uit Madrid ontvangen, leveren een zeer omstandig verslag van de zittingen der kamer van afgevaardigden van den 29 en 30sten der vorige maand. Het is bekend dat de kamer in de zitting van den 27sten het derde artikel van het ministerieel ontwerp had verworpen, en de geheele voordragt op nieuw in handen der commissie gesteld, om daarover een nieuw rapport uit te brengen. Verdeeldheid van gevoelen gaf andermaal aanleiding, dat men in de zitting twee zeer verschillende voorstellen ter tafel bragt. De vorige minderheid der commissie door drie leden van de meerderheid versterkt, en dus tot zeven aangegroeid, was van oordeel, dat men de erkende schuld in haar geheel moest aannemen, de achterstallige renten der cortes kapitaliseren, en door eene jaarlijksche uitloting tot rentgevende schuld maken, en eindelijk het bedrag van alle buitenlandsche leeningen door middel eener amortisatie van een half percent trachten af te lossen. De tegenwoordige meerderheid daarentegen, alleen uit de heeren Ponce Estaeda en Montevirgen bestaande, bleef op eene verdeeling in werkelijke en uitgestelde schuld staande, en die naar hun gevoelen, sedert de vernietiging van de leening Guebhard, in de verhouding van ⅔ rentgevende tot ⅓ uitgestelde schuld moest geschieden.

In de zitting van den 30sten zijn beide deze voorstellen bediscussieerd. Terwijl men aan de eene zijde de noodzakelijkheid deed gelden, om het nationaal krediet staande te houden, en daartoe alle reductie van eenmaal erkende schulden, die met een bankroet mogt worden gelijk gesteld, te vermijden, beriep men zich meer aan de andere zijde op de volstrekte onmogelijkheid om in de rente-betaling van het geheel bedrag der buitenlandsche schuld te voorzien. Zonderling genoeg vereenigde de heer Toreno, die vroeger eene reductie op de helft durfde aanprijzen, zich thans met het nieuw ontwerp der meerderheid, daarvoor geene andere reden gevende, dan dat men zich de middelen moest verschaffen om door nieuwe leening in de dringende behoeften der schatkist te voorzien. De discussie gesloten zijnde, is het eigenlijk voorstel der commissie met 57 tegen 41 stemmen verworpen; dat der beide leden, de minderheid uitmakende, waarnaar er eene verdeeling der schuld zoude plaats hebben, aangenomen.

— Volgens een onzer dagbladen, zouden de makelaars alhier ter beurze besloten hebben, dat men voortaan geene verkoopingen op tijd van Spaansche effecten zoude toelaten, of wel indien men dezen maatregel al te beperkend vond bij alle zoodanige handelingen van beide de contracterende partijen, een depôt van 20 pCt. der nominale waarde vorderen.

— Van de Spaansche grenzen meldt men niet anders, dan dat de generaal Cordova met 3500 man Elisondo en de geheele vallei van Bastan bezet houdt. De insurgenten zouden in de omstreken van Lecaroz eene kleine nederlaag hebben geleden, en daarop in het binnenste van Navarre eene schuilplaats gezocht hebben.

— Te Madrid was op den 29sten de onlangs opgerigte nationale garde andermaal door den generaal Quesada in oogenschouw genomen.

— De hertog van Orleans is heden morgen van Compiegne teruggekeerd, doch dadelijk naar Fontainebleau vertrokken, waar het hof deze week in gedurige feesten doorbrengt.

— Heden (7 October) waren genoteerd: 5 pCt. 105,60; 3 pCt. 78,05; Nap. rentes 95,50; Sp. bon. L. 24⅞; 5 pCt. uitgest. [illegible] 3 pCt. 27⅞; Actiën [illegible].

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den October.

Uit Berlijn wordt gemeld, dat ZZ. KK. HH. de Prins en Prinses Frederik der Nederlanden, uit 's Gravenhage komende, den 2den october te Potsdam zijn gearriveerd.

— De heer Rellion de Blosques, konsul-generaal van Frankrijk te Amsterdam, van den Koning der Franschen eene andere bestemming bekomen hebbende, namelijk naar Genua, en in dezelve dezer dagen naar de plaats zijner nieuwe bestemming op reis gegaan, worden de consulaire functiën, tot op de komst van den nieuwen titularis, vervuld door den heer Theis.

— Te Amsterdam zijn aangekomen de heeren don Antonio de Arjona, don Fernando Cabannes, don Jose Cabannes, en don Jose Cenida, de laatste van Sevilla, de drie eersten van Madrid, zijnde alle hoofd-officieren in koninklijke Spaansche dienst.

— De belgische berigten van gisteren behelzen niets van bijzonder belang. Alleen, leest men in den Courrier het volgende: „Zoo wij ten gevolge der likwidatie van den 5den geene ongelukken op onze beurs, in weerwil der groote fluctuatien die in de Spaansche fondsen plaats gehad hebben, hebben te vermelden, kunnen wij toch twee daadzaken aanvoeren, waarvan de eene met de daad betreurenswaardig is. Vooreerst heeft een aanzienlijk kapitalist dezer stad, bij de likwidatie van den 5den, eene som van 200,000 franken moeten bijpassen voor een' enkelen koop van 1000 stuks Perpetuelen. Voorts heeft een welgezeten eigenaar zich in de harde noodzakelijkheid gezien, van het grootste deel zijner bezittingen te verkoopen, voor de [illegible] een, tot gezamenlijke bedrage van 220,000 franken; de man had, bij het teekenen van het verkoop-kontrakt voor den notaris, zijne tranen niet weerhouden." — De Emancipation meldt, dat de ingenieurs Simons en de Ridder belast zijn, om met de commissarissen van het Pruissische gouvernement, te Eupen, een dorp aan de pruissische grenzen, en dus niet te Verviers, wegens den ijzeren spoorweg te onderhandelen. — De aartsbisschop van Mechelen was, voor het vormen van de jeugd, onder het gelui der klokken te Antwerpen ingehaald.

— Uit echte bescheiden, onlangs uitgegeven, blijkt het, dat het getal kinderen, die in Frankrijk door hunne ouders verlaten worden, jaar bij jaar, op eene schrikbarende wijze toeneemt. In 1819 bedroeg het getal vondelingen in Frankrijk 99,346; in 1820 was dit getal 102,103; in 1821 bedroeg het 106,000; in 1822 steeg het tot 109,000; in 1823 tot 111,000; in 1824 tot 116,719, en in 1831 tot 122,981. In het laatstgemelde jaar bedroegen de uitgaven, welke het fransche gouvernement verpligt was tot onderhoud der vondelingen te besteden, eene som van niet minder dan 8,725,855 franken. Sedert dien tijd heeft men geene geregelde opgaven deswege gedaan, maar volgens vrij naauwkeurige berekeningen, is in het jaar 1833 het getal vondelingen weder met 3000 vergroot. Deze jaarlijksche vermeerdering begint de aandacht des bestuurs zeer ernstig bezig te houden, en men begint in te zien, dat de wijze waarop in het onderhoud dezer kinderen voorzien wordt, niet alleen een ondragelijken last voor den staat wordt, maar ook tot aanmoediging strekt van ontucht en zedeloosheid.

— In den Sentinelle de la Meuse leest men het volgende:

„Het arsenaal van Metz is een der grootste en schoonste [illegible] die Frankrijk bezit; niets kan halen bij deszelfs groote wapenzaal, waar in eene met de daad bewonderenswaardige orde, geweren, sabels, pistolen, voor 150,000 man, zoo kavallerie als infanterie verzameld zijn. Men merkt in deze zaal een wapen, de Sambpen van den maarschalk van Saxen geheeten, zijnde eene soort van vesting-bake, die zeer ver draagt en op een [illegible] rust. In de uitgestrekte binnenplaatsen zijn de bommen, granaten, kogels bij honderdduizenden opgestapeld; de kanonnen, houwitsers en ander krijgsmaterieel worden er in magazijnen bewaard. In de uitmuntende ijzergieterijen van Ayange worden de projectielen gegoten. Onder deze zooveel ontzag [illegible]

metaal-massa's is onder anderen *de Grijpvogel*, het langste zoowel als het sterkste stuk geschut, dat in Europa bestaat. Hetzelve is in 1529 gegoten en werd door het fransche leger, in [illegible], te Ehrenbreitstein, nabij Coblentz veroverd. Dit slangstuk is [illegible] voeten lang en weegt 22,[illegible] ponden. [illegible] kogels van [illegible] diameter [illegible] halve [illegible] groote affuit, waarop het rust, heeft 24 [illegible] die op het stuk ging had de zwaarte van [illegible] ponden [illegible] kruid [illegible]. *Napoleon* [illegible] slangstuk voor het hôtel der invaliden te Parijs [illegible] de restauratie wilde men het versmelten; [illegible] dien schoonen [illegible] behouden. Jammer is 't [illegible] schoon 't ook zij, als 't ware binnen een arsenaal verborgen [illegible] gebonden. Dit stuk heeft zijn naam gekregen [illegible] tigen vogel, die [illegible] het laadgat, dat vierkant is, en [illegible] afgebeeld."

— In een Duitsch nieuwsblad vindt men de volgende opgaaf van branden, welke gedurende de twee laatste jaren in Silezie hebben plaats gevonden:

„In de provincie Silezie is gedurende de beide jaren 1832 en 1833 [illegible], naar het getal te rekenen, [illegible] elkander vijf [illegible], doch in derzelver verniellende gevolgen voor verschillende brandschade gelegd. In het jaar 1832 hadden 476, in het volgende jaar 453 branden plaats. Gedurende het eerste jaar werd er, ten gevolge van dien, in de steden 230 en op het platte land 2075, te zamen 2305 gebouwen van allerlei [illegible] 1190 stallen, schuren en loodsen vernield. Er [illegible] hierbij; van publieke gebouwen werden in de steden slechts een en ten platten lande 18 in de asch gelegd. In het jaar 1833 [illegible], vernielde het vuur in de steden 694 en buiten dezelve 1608, gezamenlijk dus 2302 gebouwen, [illegible], wel is waar, 2213 stallen, schuren en loodsen, maar [illegible] in de steden en drie kerken op het land, benevens 27 publieke gebouwen. Van de alzoo vernielde gebouwen waren 2385 in het jaar 1832 en 1725 in het jaar 1833 [illegible] bij provinciale maatschappijen geassureerd, die in het jaar 1832 206,286 rth. en in het jaar 1833 362,676 rth. aan brandschade hadden te betalen."

De Londensche berigten, tot en met den 8sten, [illegible] het [illegible] Het hof heeft den rouw aangenomen voor den [illegible]. De Turksche gezant, die voor een paar dagen was aangekomen, had den 6den eene bijeenkomst met den burggraaf *Palmerston*, op het bureau van buitenlandsche zaken, en den 7den met lord *Melbourne*, gehad. Den volgenden morgen hadden de Fransche zaakgelastigde, de Grieksche gezant, en de Spaansche en Portugesche ministers insgelijks conferentien met lord *Palmerston*.

— Ter Londensche beurs van den 7den waren genoteerd: de 3 pCt. consols 90⅝ à ¾; N. W. S. 2½ pCt. 52 à 52¼; 5 pCt. 97¾ à 98; Spanje 59¼ à ⅜.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den October.

De Zweedsche gezant bij het Fransche hof, graaf *Löwenhielm*, die gelijk bekend is, en zoo men meent uit hoofde van eenig misverstand tusschen de beide gouvernementen, voor eenen geruimen tijd Parijs verliet, is dezer dagen over Petersburg te Berlijn aangekomen, om zich van daar op nieuw naar zijnen post te begeven.

— Z. M. de Keizer van Rusland is te Moskou met de grootste geestdrift ontvangen. Op den 20sten de hoofdkerk bezoekende, werd Hoogstdezelve door den Metropolitaan met eene gepaste aanspraak ontvangen en woonde de godsdienst bij, na afloop van welke eene groote parade werd gehouden.

— Z. D. de Vorst van Warschau werd, volgens de laatste berigten, binnen weinige dagen uit Petersburg in de hoofdstad van Polen terugverwacht; de adjudant-generaal, vorst *Gortschakoff*, was hem reeds te gemoet gereisd.

Z. Exc. de baron *von Mansouroff*, generaal-majoor en adjudant van Z. M. den Keizer van Rusland, is gisteren alhier aangekomen.

— De tegenwoordige zitting der Keur-Hessische standen is op den [illegible] dezer, tot den 3den januarij van het volgend jaar geschorst.

— Uit Weenen schrijft men van den 29sten september, dat Z. M. de Keizer van Oostenrijk zich destijds nog te Brünn bevond, en niet vóór den 4den october te Schönbrunn werd terug gewacht. Een gedeelte der bezetting van Weenen werd door andere regimenten vervangen, die zich in het legerkamp van Turas bijzonder hadden onderscheiden. Het vertrek van den graaf v. *Münch-Bellinghausen* naar Frankfort was op den *6den* october bepaald. — Men had eindelijk officiele berigten uit Alexandrie en van het eiland Cyprus ontvangen, volgens welke op beide plaatsen de pest met hevigheid was uitgebroken.

— De Zwitsersche dagbladen deelen thans het antwoord mede, dat door het kantonnaal bestuur van Bern aan het voorzittend kanton [illegible] gegeven, ter zake van de nota van den Oostenrijkschen [illegible] vereeniging der Duitsche handwerkslieden. Genoemd bestuur [illegible] te [illegible] [illegible] die zich [illegible] mogten toeleggen om [illegible] verstoren, het grondgebied te [illegible]; dat [illegible] zoodanig niet [illegible] [illegible] personen, waarvan wel is waar sommige [illegible] de Duitsche regeringen hadden uitgeleverd, doch [illegible] niet het [illegible] den dag gelegd [illegible] rustverstoring schuldig te maken; dat men dus [illegible] om in deze tot eenige maatregelen toe te stemmen, die [illegible] grondgebied vreemdelingen eene schuilplaats te verleenen zouden verkorten, en wenschte dat het voorzittend kanton de gedachte nota in dien geest zoude beantwoorden. Volgens bijzondere berigten was men te Zurich genegd om deze zaak als eene kantonnale aangelegenheid te behandelen, en dus het kanton Bern alleen verantwoordelijk te stellen, indien welligt de weigering van voldoening tot meer ingewikkelde bezwaren mogt aanleiding geven.

— Te Weenen waren van 29 September genoteerd: 5 pCt. Metall. 99⅞; 4 pCt. 90⅞; Bankactien 1262; den 30sten: 5 pCt. Metall. 99 [illegible]; 4 pCt. 90⅞; Bankactien 1261.

HET WARE DOEL.

Zouden wij ons meer hebben misgetast in het onderzoek naar de ware drijfveeren der zoogenaamde volksvrienden, dat niet de eigenbaat, maar alleen de belangstelling in het algemeen welzijn hen bezielde? Zoude het partijdige vooringenomenheid wezen, welke alleen onze oordeelvellingen bestuurde? Maar dan zouden ook de daadzaken, welke wij als de uitkomst onzer overdenkingen mededeelden, ook niet moeten bevestigen, datgene wat wij aantoonden waarheid te zijn. Noch door haat, noch door nijd bewogen, maar alleen ijverende voor de wezenlijke belangen van het vaderland, achten wij ons steeds gelukkig, als wij den geest van verlichting weldadig werkzaam zien onder ons, [illegible] kunsten en wetenschappen bloeijen, als de welvaart algemeen [illegible] het land zich in goede instellingen mag verheugen. Doch het is onverschillig, onder welken [illegible] die bedoelingen kan bereikt worden, gelijk, of die [illegible] schitterend zijn, als de daadzaak [illegible] maar aanwezig is, als die daadzaak bewerkstelligd is door wettige middelen. Het schoone, waardan de menigte zich vergaapt moet ons niet verlokken, omdat het schoon is, tenzij dat schoone tevens de dadelijke [illegible] van het goede en deugdzame is. Daarom zien wij niet op de [illegible], daarom strijden wij tegen die voorpredikers van verlokkelijke leerstellingen, waarvan het schitterende omkleedsel meestal het ledige, en dikwerf het schadelijke en verderfelijke bedekken moet. Het is ons niet te doen, noch om den naam van vrijheid, noch om zoogezegde milde instellingen, noch om constitutionele regten; maar wij letten nauw, op het wezenlijk genot van vrijheid, op de verbanning van den willekeur, door wie en onder welke leuze die ook uitgeoefend wordt; op de getrouwe handhaving van ieders regten, door de ijvere betrachting ook door ieder van zijne pligten. Als men de hedendaagsche vrijheidminnaars zoude moeten gelooven, dan zoude er geen heil, noch vrede, noch beschaving, noch verlichting bestaan, dan in het gezegend genot van eene constitutionele regering; even als of vroeger alles barbaarschheid, alles domheid, alles oorlog, alles willekeur geweest ware. Dan de Geschiedenis en de ervaring van vroegeren en lateren tijd is dáár om die redenen te logenstraffen. Het is waar, men heeft zich te voren vergenoegd, met het verkrijgen van regten, zonder er zich aan te bekreunen onder welken titel die regten verkregen werden; men was en trad in derzelver genot, zonder op de benaming te letten: een eed van trouw en handhaving dier regten door den regeerder; een eed van wederkeerig getrouw te blijven aan de pligten, regtmatig verschuldigd door de geregeerden, — zietdaar het verbond, dat gesloten werd. Het heeft niet ontbroken aan middelen van bedwang van de zijde der geregeerden, wanneer de regeerder de hem voorgeschrevene grenzen overtrad; en omgekeerd, de regenten hebben zich dikwijls verpligt gevonden, om de onbescheiden eischen van wispelturige of ontevredene geregeerden te beteugelen. De Geschiedenis van ons eigen Vaderland zal ons daarvan zelfs het treffendst voorbeeld geven, als men dezelve in geest en waarheid betracht. Redelijke, maatschappelijke vrijheid, regten aan pligten verknocht, wederkeerige waarborgen, wederkeerige pligten en één heilig verbond hebben elke regering gekenschetst, vooral in ons Vaderland, waar de vrijheid altijd is geliefd, maar ook beschermd tegen elken, welken aanrander ook derzelve. Of waren onze voorouders niet vrij, omdat zij slechts Privilegien of Blijde Inkomsten kenden? Hadden zij de vrij-

heid minder lief, omdat wij gehecht waren aan hunne Regenten? Daar zijn gedachte voorbeelden ook in onze Geschiedenis, welke bewijs leveren kunnen, dat men niet willekeurig 's lands wetten overschreidt, al heet het niet dat de regering in *constitutionele vormen* omvat is; en geregeerden en regenten kunnen er nuttige lessen uit opzamelen. De zoogenaamde staatkundige verlichting dezer dagen is niet zoo heilzaam en misbruiken voorkomende geweest, om er om den vorm alleen te verlangen. Zijn wij dan absolutisten? Zijn wij dan monarchalen, die het verledene terugwenschen, of over dat genus theorien? Neen; voorzeker neen, wij zijn trouwe voorstanders van alle verbeteringen in de wetenschappen, ook in de staatkunde, en in de wijze van regeringen. Wij willen het goede, maar niet ten koste van den ommekeer van al het bestaande; wij zoeken en willen in het onderzoek naar de beste middelen ter bevordering van 's lands welzijn, gaarne anderen behulpzaam zijn; maar wij zijn vijanden van diegenen, die, eigen voordeel bejagende, aan die belangen de belangen van het algemeen opofferen! Ziet, in het Oosten prijkt een granietzuil ter eere van ALEXANDER, een despoot in de oogen der warme Vrijheidsvrienden; een weldadig regent, ook bij onbepaalde vormen, naar het oordeel der ware voorstanders van maatschappelijk geluk. Deze [illegible] nog voor het nageslacht die eerezuil, getuige van voortgang in beschaving, van ontwikkeling des menschelijken vernufts, van aanmoediging, wij zouden bijna zeggen, van krachtvollen bloei van kunsten en wetenschappen; van godsdienstigheid, van zedelijkheid, door eene dankbare bevolking aan eenen zijner hooge roeping waardigen Heerscher, ter eeuwige loffelijke gedachtenisse, opgerigt. — Men sla acht op ALEXANDERS werken; men zie, wat hij voor zijn land gedaan heeft, hoe hij het heeft gevonden, in welken staat hij het heeft achtergelaten; en dan vrage men, of het de constitutionele vormen zijn, die het land tot die hoogte, waarop wij het nu zien, hebben gebragt. Dit zij het bewijs ook bij vreemden, dat de vorm het wezen der zake niet uitmaakt. Zoude de *Colonne Vendôme*, dat trotsche gedenkteeken ter eere van eenen het menschenbloed niet achtenden, overmoedigen geweldenaar, eene gelijke getuigenis wel aan den nazaat komen overbrengen? Wij betwijfelen het. — Maar schoon NAPOLEON oogenschijnlijk gebonden was door rijkswetten, hij bezigde die tot zijne bedoelingen. ALEXANDER, hoewel alleen heerscher en keizer aller Russen, gebruikte slechts zijne magt tot weldadige einden: de maatschappelijke en zedelijke beschaving van het hem toevertrouwde volk. Tegen over hem, moet geene constitutionele vormen hebbend Rijk een even verwel of leistreeijk tegenhanger aan te bieden; want dikwijls heeft de tweedragt en magtige naijver, tusschen de verschillende takken van bestuur in eenen staat, grootsche en weldadige voornemens verijdeld. Toen de republiek der Vereenigde Nederlanden op het toppunt harer grootheid zich bevond, werd zij [illegible] het hoofd van den staat, [illegible] was: en veel is daardoor te [illegible] heeft in vele gebreken doen voorzien. [illegible] wordt zoo dikwijls uit het oog verloren; men kleeft [illegible] het oude soms aan, omdat het nieuwe nog geene proeven heeft geleverd; soms ook wordt het nieuwe om hare aanlokselen vergood. Dit was vergeeflijk in het laatst der vorige eeuw; wie nu daarvan niet gebruik heeft weten te maken, en niet met gelijken trad weet voort te gaan, maar, of wil stilstaan of voorthollen, die hebben het zichzelven te wijten. Maar het hollen is gevaarlijker dan het stilstaan; omdat de beteugeling, ter tijds zeldzaam is; en voor het laatste nog altijd middelen ter aansporing voorhanden zijn. Laat toch de ondervinding onze leermeesteresse zijn; waar zij leidsvrouw is, zullen wij welvaren.

B.

Letterkundig Berigt.

IRIS. Bloemlezing uit buitenlandsche Tijdschriften, vijfde jaargang. N°. 5—9. Te 's Gravenhage bij G. VERVLOET 1834. Twaalf nummers in het jaar, elk nummer niet minder dan vijf vellen druks. De geheele jaargang ƒ 9,60.

Reeds sedert lang verwachtte de *Iris* van ons eenig teeken, dat wij haar niet vergeten of uit het oog verloren hadden. Ons stilzwijgen kwam echter uit geheel andere oorzaken voort, daar wij te veel belang in de zich steeds zoo voordeelig ontwikkelende *Iris* gesteld hebben, dan dat wij haar zouden kunnen vergeten. De overtuiging, dat de *Iris* bij het Nederlandsch publiek reeds het burgerregt verkregen had, en dat dit regt door hare aangenaam afwisselende voordragt, door de keuze harer vertoogen, hare zedelijke en, veeltijds bevallig ingekleedde, wijsgeerige strekking, door hare zuivere taal en smaakvolle vertolking der letterkundige voortbrengselen op vreemden bodem geteeld, verdiende, zoodat elke aanbeveling overbodig konde geacht worden, heeft ons [illegible] steeds toenemende voortgang en meer en meer [illegible] doen aanzien.

In dien tusschentijd hebben wij dit tijdschrift, waaraan wij van den beginne af een groot vertier toegezegd hadden, met eenige mededingers vergeleken, die (door een) fraai uiterlijk of plaatwerk, naar den prijs zochten te dingen. De *Iris* bleef zich-zelve gelijk; zij bleef in haar oorspronkelijk bevallig gewaad gehuld, de aandacht steeds trekken, en was die onderscheiding dubbel waardig, terwijl wij vermeenen niet te veel te zeggen, wanneer wij haar onder alle soortgelijke tijdschriften de eerste plaats toekennen. Deze plaats bekleedt zij met verdienste, want zij is tot nog toe de eenige, die den weg aanwees, hoe men vreemde voortbrengselen vertolken moet, hoe men den rijkdom onzer taal daarin kan doen uitkomen, derzelver eigenaardigheden toepassen, en hoe men vreemden tooi een nationaal, ja zelfs oorspronkelijk aanzien kan geven.

Op dezen weg is de *Iris* blijven voortgaan en heeft daarvoor een credit op de erkentelijkheid van het Nederlandsch publiek verkregen.

De vijf nommers, die wij voor ons hebben liggen, bevatten wederom een bonte rei van schetsen, tafereelen en humoristische vertellingen, waarvan de meeste eigenaardige verdiensten bezitten en op de nieuw voor de smaakvolle keuze der redactie pleiten.

Maria Warwick; Michel Perrin; De Invalide; De Schelling; De oude Pakketboot van Margate; Een togtje door een gedeelte van Nieuw Holland; Dagboek van een geneesheer n°. 43; Het ongeluk van leelijk te zijn; Speranski; Tafereelen uit het zeemans leven; Herinneringen van een soldaat; Een kruistogt van Surcauf; en eindelijk *De twee broeders in Julij 1830*, ziedaar den inhoud dezer vijf nummers. Moeijelijk valt het, om uit deze verzameling eene keuze te doen dier stukken, die eene bijzondere vermelding waardig zijn, daar zij alle verdienen gelezen te worden. De fragmenten uit het dagboek van een Geneesheer zijn de lezers bekend; ook dit fragment is wederom eene meesterlijke karakterschets. De tafereelen uit het zeemansleven van den kapitein *Basil-Hall* en de kruistogt van *Surcauf* zijn twee nieuwe proeven, waarin de eigenaardige zeemanstaal bijzonder goed is nagebootst. *Michel Perrin, de schelling* en *Speranski*, komen na de eerst aangeduidde artikels het meest in aanmerking.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Bronzen scheepsbekleeding. — Door de Engelsche admiraliteit is bevolen, om twee van de Falmouth-paketbooten, die het eerst gekoperd zouden moeten worden, aan de eene zijde met *patentbrons* en aan de andere met koper te bekleeden; ten einde te onderzoeken, welke van deze beide bekleedingen het langste duurt. Het *patentbrons* gelijkt veel naar geschutmetaal, maar niettegenstaande deszelfs vastheid en gladde oppervlakte is het volkomen buigzaam en geschikt om met den hamer bewerkt te worden. Deze uitvinding, oorspronkelijk afkomstig van een Fransch ingenieur, werd het eerst bij de Fransche marine beproefd in 1829, sedert welken tijd het Fransche gouvernement contract gesloten heeft voor de leverantie van verscheidene honderd ton van dit artikel, uithoofde van deszelfs meerdere duurzaamheid, welke bij herhaalde proeven gebleken is. In elk geval is bevonden, dat het volkomen schoon blijft, een punt van het hoogste belang; terwijl het door deszelfs meerdere hardheid niet zoo onderhevig is aan schaving in geval een vaartuig grond raakt, enz. Het slijten van het koper aan scheepsbodems is eene mechanisch-chemische werking, zijnde op zee 6½ zoo groot als in eene haven. Men kan deswegens *a priori* besluiten, dat een hard metaal zoo als brons, minder zal lijden door de wrijving van het water, dan een zacht metaal zoo als koper; en de groote duurzaamheid van oud brons, bewijst dat het minder verzuurbaar is. Men zoude dus kunnen vaststellen, dat het brons zoowel de werktuigkundige als scheikundige werking beter dan koper zonde weerstaan, en de proeven bij de Fransche marine genomen met bronsbekleeding, *zeer onvolkomen eervaardigd*, gelijk voorkomt in de *Annales Maritimes* over 1830, 31 en 32, bewijzen, dat op scheepsbodems toegepast, het verlies aan zwaarte van het brons minder dan half zooveel als dat van koper bedraagt.

Daar het nu schijnt zeker te zijn, dat alleen eene gedurige en onafgebrokene afschaving van de metalen bladen eenen schoonen bodem veroorzaakt, zoo moeten er, door het wegspoelen van de oxide, gedurend fris che oppervlakten der metalen bladen zich voordoen, en alles wat zich bij kalmte of in havens, zoo als zaad van zeeplanten, of diertjes hecht, wordt alzoo ondermijnd en weggevoerd, terwijl de bekleeding helder schoon blijft. Met het brons even als met het koper heeft dezelfde aanhoudende afschuring plaats, maar *met het halve verlies in gewigt*, voortspruitende uit de grootere hard- en vastheid en mindere verzuurbaarheid van het brons. Bijna al de walvischvangers en Indische schepen, van Havre, zijn met brons bekleed, en verscheidene zijn van deze lange togten met [illegible] volmaakt schoon en de bekleeding zeer weinig gesleten teruggekeerd. De proef zal ook thans menigvuldig genomen worden op schepen van Londen, Liverpool, Greenock enz.; zoodat de uitkomsten, in Frankrijk verkregen, spoedig in Engeland streng getoetst zullen zijn.

BERIGT.

Bij mijn verslag aan de belanghebbende Korpsen den 1sten Augustus 1833 toegezonden, bleek, dat er ten behoeve der BLINDE MILITAIREN in het Garnizoen van *Maastricht* in kas was. . . . . ƒ 29[illegible]

Tot heden zijn door mij op Nominative Lijsten van de Chefs der navolgende korpsen, aan Blinden, tot ondersteuning, uitbetaald.

8ste Afd. Infanterie.	ƒ 1570,00.	
13de idem	" 585,00.	
3de Bataillon Veld-artillerie.	" 395,00	
4de Kompagnie Artill. Nationale Militie.	" 120,00.	" 2790,00.
2de Bataillon Mineurs en Sappeurs.	" 70,00.	
Eskadron Kurassiers.	" 60,00.	
Een Oppasser in het Militaire Hospitaal.	" 30,00.	

Op den 1sten October 1834 in kas. . . . . . ƒ 2[illegible]

MAASTRICHT, den 15ten October 1834.

FRANKAMP, Kapitein.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 9den October.*

NEDERLAND. pCt.	*laagste Koers.*	*hoogste Koers.*	*Koers 4 en h. u.*	pCt.	*laagste koers.*	*hoogste koers.*	*koers 4 en h. u.*
Werk. Schuld 2½	52 3/8	52½	52 3/8	Cert. dito 18[illegible] 5	98 3/8	98½	98 3/8
dito dito 5	99 [illegible]/16	99 15/16	99 13/16	Obl. te Lond. 5			
Uitgestel. dito	1 [illegible]			Cert. te Hamb. 5			
Kansbill. dito	22 7/8	23 1/16	22 15/16	Ins. in Assig. 6	68 3/16		
Amort. Synd. 4½	91¼			Certific. dito 6	68 3/8		
Dito dito 3½	74			POLEN.			
Schatkistbill. 6	100 5/8	100 [illegible]/16		Aand. L. fl. 300	121½		
Oorlogslast 5				PRUISSEN.			
Leening 1831 6				Dito dito R. 50.	105¾	106¼	105¾
Hand.-Maats. 4½				Neg. L. 1830. 4	98 3/8	98 5/8	
FRANKRIJK.				OOSTENRIJK.			
Ins. Grootb. 5				Aand. L. *f* 100.			
ENGELAND.				Dito dito » 250. 4			
Dito p. 12 Aug. 3				Metalliek. 5	99	99 1/8	
SPANJE.				Dito L. gen. 5			
Certific. Amst. 5	43¾	44 5/8	43 [illegible]	Dito. 2½			
Dito *f* 1000. 3	26 7/8	27¾	27	Obl. *Goll & C.* 5	100 3/8	100½	
Uitgest. Sch. 5	12 5/8	13	12 5/8	Dito. 4			
Coup. B. Lond. 5	44¾	46½	44¾	Ween. B. act. 3			
NAPELS.				N. Ween. Aand.	689½		
Certific. *L. & B.* 5				DENEMARKEN.			
Dito *Falc. & C.* 5				Leen. te Lond. 3			
Leen. Lond. *R.* 5				BRAZILIEN.			
RUSLAND.				Dito *Rolsch.* 5	78 3/8	78 5/8	78½
Oblig. Hope & C. 1815 5	103 5/8	103¾		GRIEKSCHE			
Dito 1828 5	103 7/8			Dito te Lond. 5			

AANBESTEDING DER LEVERANTIE

VAN

LEVENSMIDDELEN,

BRAND- EN LICHTSTOFFEN,

TEN DIENSTE VAN DE [illegible]

Krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog en onder deszelfs nadere goedkeuring, zal, op den 15 dezer loopende maand, aan den minstinschrijvenden, ten behoeve van voormeld Etablissement, worden Aanbesteed, de Leverancie van:

a. Vleesch.
b. Wit Brood.
c. Gort en Rijst.
d. Zout, Boter, Kaarsen, Groene Zeep, } bij het Nederlandsch pond.
Bier-Azijn en Patent-Olie.
e. Roode Bordeaux Wijn,
f. Goede Bier. } bij de Nederlandsche kan.
g. Steenkolen bij de 1000 Nederlandsche ponden.
h. Turf bij de 100 stuks.

Alles voor den tijd van 12 maanden, in te gaan met den 1 Januarij aanstaande, en eindigende met den laatsten December daaraanvolgende.

Aardappelen en Wortelen, waarvan de Leverantie een aanvang zal nemen, met den 1 November van het loopende jaar, en eindigen zal die der Aardappelen met den 15 Julij, en die der Wortelen met den laatsten Mei des volgenden jaars; zullende voor de Leverantie dezer beide artikelen moeten worden ingeschreven, bij het Ned. Mud, en daarbij tevens vermeld, het gewigt dezer maat, van ieder artikel.

Strekkende wijders, tot narigt der gegadigden:

1. Dat de voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben, van heden af, ter lezing en de monsters van de aan te besteden artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn, ter bezigtiging zullen liggen, in het Bureau van den ondergeteekende.

2. Dat voor de artikelen, welke onder een en dezelfde letter, hiervoren zijn aangewezen, bij elkander, in een afzonderlijk billet, zal moeten worden ingeschreven; zullende op zoodanige inschrijving, waarbij dit niet in acht is genomen, geen regard worden geslagen.

3. Dat de naam, voornamen en woonplaats van den inschrijver, mitsgaders die van zijne borgen, duidelijk zullen moeten worden ingeschreven.

4. Dat de prijzen der inschrijvingen naauwkeurig in *schrijfletters* en in *guldens en cents* en *honderdste gedeelten van cents*, moeten worden uitgedrukt, en dat de billetten, door de inschrijvers zelven, onderteekend moeten zijn.

5. Dat de billetten, behoorlijk op gezegeld papier geschreven, en verzegeld op het Bureau van de Ziekenzaal bezorgd, en gestoken moeten worden, in de daartoe bestemde gesloten Bus, uiterlijk des middags voor *twaalf uren* van den dag der Aanbesteding, na welk tijdstip geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen.

6. Dat alle billetten, welke niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, of op ongezegeld papier geschreven, alsmede die eenige bijzondere voorwaarden bevatten, die niet bij het bestek van aanneming zijn vastgesteld, buiten aanmerking gehouden en verworpen zullen worden.

7. Dat van den Wijn en het Bier door den Inschrijver te gelijker tijd, met het billet van inschrijving, eene of meer, behoorlijk gecachetteerde, proeven zullen moeten worden bezorgd, van de soort en kwaliteit van Wijn of Bier, welke de gegadigde aanneemt, tegen de, bij de inschrijvings-billetten op te geven prijzen, te leveren, en aan welke proeven zal moeten gehecht zijn, een afzonderlijk verzegeld billet, waarin de naam en woonplaats van den Inschrijver zal moeten vermeld staan.

8. Dat de inschrijvers en hunne borgen van hunne gegoedheid tot het behoorlijk volbrengen der Leverantien, bewijzen van het Plaatselijk Bestuur zullen moeten overleggen, hetwelk dan eerst zal behoeven te geschieden, wanneer het zal gebleken zijn, dat hun de Leverantie is toegewezen, en, in welk geval, zij verpligt zullen wezen, binnen 24 uren, nadat hun daarvan zal zijn kennis gegeven, die bewijzen aan de Administratie van voormeld Etablissement te bezorgen, daar, bij gebreke van dien, over de Leverantie nader zal worden beschikt.

Te BREDA, den 7. October 1834.

De Militaire Intendant, belast met het Toezigt over voornoemde Ziekenzaal:

W. VAN WYCK.

AANBESTEDING DER LEVERANTIE

VAN

LEVENSMIDDELEN,

BRAND- EN LICHTSTOFFEN,

TEN DIENSTE VAN HET MILITAIR HOSPITAAL TE GORINCHEM.

Krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog, en onder deszelfs nadere goedkeuring, zal op den 15 dezer loopende maand, aan de minst inschrijvenden, ter behoeve van voormeld Etablissement, worden aanbesteed, de Leverantie, van:

a. Vleesch.
b. Wit en munitie Brood.
c. Gort en Rijst. } bij het Nederl. Pond.
d. Zout, Boter, Kaarsen, groene Zeep,
Bier-Azijn en Patent-Olie.
e. Roode Wijn.
f. Bier. } bij de Nederl. Kan.
g. Steenkolen bij de 1000 Ned. Ponden.
h. Turf bij de 100 stuks.

Alles voor den tijd van twaalf maanden, in te gaan met 1 Januarij aanstaande, en eindigende met den laatsten December daaraanvolgende:

i. Aardappelen en Wortelen, waarvan de leverantie een aanvang zal nemen met den 1 November van het loopend jaar, en eindigen zal, die der aardappelen met den 15 Julij en die der wortelen met den laatsten Mei des volgenden jaars; zullende voor de leverantie dezer beide artikelen, moeten worden ingeschreven bij het Ned. Mud, en daarbij tevens vermeld het gewigt dezer maat, van ieder artikel.

Strekkende wijders tot narigt der gegadigden:

1°. Dat de voorwaarden, waarop deze aanbesteding zal plaats hebben, van heden af, des morgens van 11 tot 1 ure ter lezing en de monsters van de aan te besteden artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn, ter bezigtiging zullen liggen, in het bureau van den ondergeteekende;

2°. Dat, voor de artikelen, welke onder een en dezelfde letter hiervoren zijn aangewezen, bij elkander in een afzonderlijk billet zal moeten worden ingeschreven, zullende op zoodanige inschrijving waarbij dit niet in acht is genomen, geen regard worden geslagen;

3°. Dat de naam, voornamen en woonplaats van den inschrijver, mitsgaders van zijne borgen, duidelijk zullen moeten worden geschreven;

4°. Dat de prijzen der inschrijvingen naauwkeurig in *Schrijfletters* in *Guldens en Cents* en *honderdste gedeelten van Cents* moeten worden uitgedrukt, en dat de biljetten door de inschrijvers zelve onderteekend moeten zijn;

5°. Dat de biljetten behoorlijk op gezegeld papier geschreven, en verzegeld, op het Bureau van het hospitaal, bezorgd, en gestoken zullen moeten worden, in de daartoe bestemde gesloten bus, uiterlijk des middags voor twaalf uren, van den dag der aanbesteding, na welk tijdstip, geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen;

6°. Dat alle biljetten, welke niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, of op ongezegeld papier geschreven, alsmede die, welke eenige bijzondere voorwaarden bevatten, die niet bij het bestek van aanneming zijn vastgesteld, buiten aanmerking gehouden, en verworpen zullen worden.

7°. Dat van den Wijn en het Bier, door den inschrijver te gelijker tijd met het biljet van inschrijving, eene of meer, behoorlijk gecacheteerde, proeven, zullen moeten worden bezorgd, van de soort en kwaliteit van Wijn en Bier welke de gegadigde aanneemt, tegen de, bij het inschrijvings-biljet, op te geven prijzen, te leveren, en aan welke proeven zal moeten gehecht worden, een afzonderlijk verzegeld biljet, waarin de naam en woonplaats van den inschrijver zal moeten gemeld staan;

8°. Dat de inschrijvers en hunne borgen van hunne gegoedheid, tot het behoorlijk volbrengen der leverantien, bewijzen van het Plaatselijk Bestuur zullen moeten overleggen, hetwelk dan eerst zal behoeven te geschieden, wanneer het zal gebleken zijn, dat hun de leverantie is toegewezen en, in welk geval, zij verpligt zullen wezen binnen 24 uren, na dat hun daarvan zal zijn kennis gegeven, die bewijzen aan de administratie van voormeld Etablissement te bezorgen, daar bij gebreke van dien, over de leverantie nader zal worden beschikt.

Te GORINCHEM den 7 October 1834.

De Luitenant-Kolonel plaatselijke Kommandant, als fungerend Onder-Intendant, belast met het toezigt over voornoemd Hospitaal,

C. B. [illegible]

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.